1939 ий
18
ФЕВРАЛЬ
№ 16 (515)
Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

СЕРГОН ЧАПЛЕ ОБРАЗШЕ НИГУНАМАТ ОК МОНДАЛТ

1937 ий 18 февральыште мемнан родинан калыкше-шамыч кугу ойгыш пернышт. Тиде кечын пламенный большевикын шӱмжӧ кырымым чарныш, шокшо вӱржӧ йӱкшыш. Партийын кугу деятельже, нимо дечат лӱддымӧ большевик-ленинец, элысе озанлык строительствын ик эн чапле руководительже Орджоникидзе йолташ уке лие.

Пламенный Серго Орджоникидзе латшым ияш улмыжо годымак большевик-шамыч рядыш шогалын да колымешкыжак партийын верный эргыже, Великий Ленин ден Великий Сталинын эн лишыл соратникше лийын.

Тудо самырык улмыжо годымак большевик-шамыч кадрым воспитатлен да сплачиватлен. Сергом шужымашат, тюрьмат, ссылкат лӱдыктен кертын огыл.

Великий пролетарский революционер пашазе классын да советский властьын тушманже-шамыч ваштареш непримиримо кучедалын.

Гражданский сар ийлаште тудо военный операций-шамычым моштен вуйлатен. ЦКК председатель улмыжо годым партийын единствожо верч, предатель-шамыч ваштареш—троцкист, зиновьевец, бухаринец да моло мерзавец-шамыч ваштареш лӱдде кучедалын.

1930 ийыште Орджоникидзе йолташ ВСНХ (Высший Совет Народного Хозяйства) председательлан, а ВСНХ реорганизоватлалтмек Нелэ промышленность Калык Комиссарлан шогалталтеш.

Нелэ промышленность Калык Комиссарлан ыштымыже годым, Орджоникидзе йолташ социалистический индустрийыште ятыр чапле сеҥымаш шамычым ышта. Тудо мемнан промышленностьын ик сеҥымаш гыч вес сеҥымашыш вигга.

Орджоникидзе йолташ Ленинско-Сталинский типан государственный деятель ыле. Тудо калык тушман ваштареш беспощадно да непримиримо кучедалын, принципиальный, правдивый, честный, шке калыкшым моткоч чот йӧратыше еҥ ыле. Орджоникидзе йолташ партийын, шке калыкшын интересшым кеч кунамат ончыл планыш шынден. „Партийность—тиде главный, партийность—эн ондак“ манын тудо ойлен.

Ленинско-Сталинский типан государственный деятель Серго Орджоникидзе русский революционный размах ден американский деловитостьым эреак сочетатлен шоген. Тидым Серго стахановский движенийым организоватлымаште пеш раш ончыктен пуэн. Тудо Алексей Стахановын чапле тӱҥалмашыжым шергын аклен да социалистический соревнованийын у, высший этапше улшо стахановский движенийым кумдан шарен.

Нигунамат мондалтдыме Серго Орджоникидзе комсомолын, советский молодежын другшо да учительже ыле. Тудо молодежым чот йӧратен, тудлан пенгыдын ӱшанен, самырык поколенийым воспитыватлышаш верч шуко вийжым пыштен.

„Пашазе“ ден кресаньык-шамычлан служитлыме великий пашалан тунемза, шинчыза, вет тиде корнышто темдам чап, пиал да сеҥымаш вуча. Виян лийже молодежь!“ Тыге Орджоникидзе йолташ комсомолын азербайджанский первый с'ездшын делегатше-шамычым саламлен ойлен.

Серго Орджоникидзе шкенжын пашаштыже комсомоллан, молодежлан эҥертен, нунылан эн ответственный да эн нелэ участок-шамычым доверятлен. Орджоникидзе йолташын ӱжмыжӧ почеш, эн сай комсомолец-шамыч кугу корпус, домна, плотина-шамычым строитлаш каеныт.

Мемнан дене Орджоникидзе уке лиймылан кок ий шуо. Но тудын чапле образше нигунамат ок мондалт, советский калыкын да тӱнясе чыла передовой человечествын шӱмыштышт шӱдӧ ий дене илаш тӱҥалеш.

Шуко миллионан советский калык шкенжын йӧратыме Сергожлан бессмертный памятникым шогалта. Социалистический индустрийын у сеҥымашыже-шамыч, тӱжем да шӱдӧ тӱжем дене стахановец-шамыч, озанлык пашаш выдвигатлыме талантливый кадр-шамыч—теве мо дене калык шке йӧратыме Сергожым шарна.

Орджоникидзе йолташ мемнан пашаште, коммунизмым ыштышаш верч, элын обороноспособностьшым пенгыдемдышаш верч кучедалмаште ила. Тиде памятник кажне кечын эре утларак грандиозный лиеш, вет мемнан родина кажне кечын пеҥгыдемеш да виянгеш, тудын сеҥымашыже кажне кечын шукемеш.

Орджоникидзе йолташын илышыже—чыла советский молодежьлан, мемнан самырык поколенийлан пеш кугу пример. Нуно Серго Орджоникидзен чапле образшым нигунамат огыт мондо, тудын примерешыже кушкыт, виянгыт да воспитатлалтыт.

СЕРГО ОРДЖОНИКИДЗЕ йолташ.

СЕҤЫМАШЕШ ОГЫНА ШОГАЛ

Кодшо отчетно-выборный комсомольский погынымашеш мыйым механический цехысе комсомольский группан комсоргшылан сайлышт. Мемнан группышто ятырже шагал стажан комсомолец-шамыч улыт.

Мыйын группыштем чылаже 22 комсомолец улыт. Нунын чылаштынат комсомольский порученийышт уло. Мый комсомолец-шамычым общественный поручений деч посна нигунамат кодымаш уке. Каласаш кӱлеш, нуно пумо порученийым чыланат икте семын честнын да жапыште шуктен толыт.

Пытартыш жапыште мемнан комсомольский группышто международный тема дене вич гана тӱшкан лудмашым да беседым эртарыме. Тылеч посна „Человек с ружьем“ лӱман художественный литературым лудмо да кызыт „Я сын трудового народа“ — литературым лудаш тӱҥалын улына. Тыгай коллективный лудмашке несоюзный молодежь-шамычат погынат. Адак комсомольский группан инициативше почеш, кызыт гына производствыш толшо молодежь-шамычлан стахановский школым организоватлыме да тушто 18 молодежь тунемеш.

Тылеч посна общественный организаций-шамычын пашаштымат саемден улына. Кызыт эн сайын осоавиахим кружок пашам ышта. Тушто военный делом тунемме ятыр кружокым организоватлыме. Шукерте огыл комсомолец-шамыч винтовкын материальный частьшым тунемыныт да „Ворошиловский стрелок“ значоклан нормым здаватленыт. Кызыт ПВХО значоклан нормым здаватлаш ямдылалтына. Йошкар Армий ден Иошкар Флотын 21-ше идалыкшылан мыйын группыштем комсомолец-шамыч чыланат оборонный значокан лийыт.

Стахановский школа нергенат каласаш кӱлеш. Тиде школа мыланна пеш сай результатым пуыш. Школышто тунемше-шамыч ончыч производственный планым 40 гыч 80 процент марте велэ темат ыле гын, кызыт 150 процент марте темен толыт.

ВКП(б)-ын XVIII с'ездшым у производственный нӧлталтыш дене вашлийшаш верч кучедалына. Мыйын группем паша программым 130 процент деч шагал огыл темаш обязательствым налын. А посна комсомолец-шамыч Феодоров, Ивановский, молат 200 гыч 250 процент марте нӧлталаш обязательствым пуэныт. Ме тидым ыштен шуктена да сеҥымашеш она шогал.

Механический цехын комсоргшо—
АЛЕКСАНДРОВ Н. И

Советский Союзышто

Серго лӱмеш заводышто кинос'емка

Харьковский Кинохроника студий железный нарком Серго Орджоникидзен памятше лӱмеш короткометражный фильмым снимаяш тӱҥалын.

Первой с'емко Сергон славный лӱмжым нумалше тракторный заводышто ыштыме. Фильм пашазе да специалист-шамычын Орджоникидзе йолташ дене вашлиймышт нерген каласкала.

Серго Орджоникидзен колымыжлан кок ий темме лӱмеш тиде фильм экраныште ончыктaлташ тӱҥалеш.

(„Комсомольская правда“ гыч).

РККА-ын XXI ИДАЛЫКШЫЛАН ЯМДЫЛАЛТЫТ

ХАРЬКОВ

Сталин лӱмеш Харьковский электромеханический да турбогенераторный завод Пашазе Кресаньык Йошкар Армийын XXI идалыкше лӱмеш шуко оборонный подаркым ямдылат. Заводын 800 пашазыже противовоздушный да противохимический кружоклаште тунемыт.

КАЗАНЬ

Йошкар Армий Казанский Пӧртыштӧ Йошкар Армийын XXI идалыкшылан посвятитлыме кинофестиваль эртаралтеш. Оборонный фильм-шамыч демонстрироватлалтыт.

Казаньысе художник-шамыч Йошкар Армий Пӧртеш шке произведенийышт дене выставкым организоватлат.

ХАЛТУРИН

(Кировский область).

Кӱлеш мероприятийым ыштыме дене пытартыш жапыште оборонный паша саемын. 8 у осоавиахимовский организацийым организоватлыме. Оборонный значок-шамычлан нормо сдатлыше-шамыч шукемыныт. Кызытсе жапыште районышто 60 стрелковый кружок пашам ыштат.

(„Правда“ гыч).

Яков Михайлович Свердлов лӱмеш музей

Колпашевский район (Нарымский округ), Максимкин Яр ялыште Яков Михайлович Свердловын ссылкыште илыме пӧртым реставрироватлаш да музейыш савыраш решитлыме.

ХРОНИКА

СССР Верховный Совет Президиумын Указше дене академик А. Н. Крыловым шочмо кечыжлан 75 ий темме кечын тудын отечественный кораблестроенийыште кугу плодотворный научный пашажым палемден, Ленин орден дене наградитлыме.

31

СССР Наркомземын ял озанлык механизаций школа-шамычын ВКП(б)-ын XVIII с'ездше лўмеш социалистический соревнований нерген

ВЛКСМ Центральный Комитетын да ССР Союз земледелий калык комиссариатын постановленийышт

1. СССР Наркомземын механизаций чыла школлаштыже ял озанлыклан сай механизаторский кадр-шамычым ямдылышаш верч Рязанский область Сапожковский ял озанлык механизаций школышто тунемше ден пашаеҥшамычын ВКП(б)-ын XVIII с,ездше лўмеш социалистический соревнованийым организоватлаш ўжын обратитлыме инициативыштым одобритлаш.

2. Кадр ямдылыме планым шке жапыштыже да тичмашын темышаш верч, а дак тунемше-шамычын кўшкö успеваемостышт верч ял озанлык механизаций школа-шамычын ВКП(б)-ын XVIII с'ездше лўмеш социалистический соревнованийым организоватлаш да возглавитлаш областной, краевой комитет-шамычым, республика-шамычын комсомол ЦК-ым, областной, краевой земельный отдел-шамычым да республика-шамычын наркомземыштым обязатлаш.

3. ВЛКСМ ЦК ден ССР Союз Наркомзем тунемше ўдрамаш-шамычым 5 гана кугемдаш обязательствым приниматлыше Сапожковский школын инициатившым отмечатлаш да обком, крайком-шамычым, республика-шамычын комсомол ЦК-ым, областной, краевой земельный отделшамычым да республикашамычын наркомземыштым социалистический соревнованийым организоватлымышт годым ял озанлык механизаций школлаш да курслашке тунемаш ўдрамаш молодежым выдвигатлымылан особый вниманийым уделитлаш обязыватлаш.

4. Соревнованийыште первый верым налше школа-шамычым да нунын пашаеҥыштым премироватлаш тыгай премийым установитлаш:

Школа-шамычлан:

а) Первый ик премий—ВЛКСМ ЦК ден СССР Наркомземын переходящий Красной Знамяшт, соревнований Комитетын грамотаже да школын культурно-бытовой расходшылан 20.000 тенге окса дене.

б) Кокымшо кум премий—соревнований Комитетын грамотаже да школын культурно-бытовой расходшылан 10.000 тенге окса дене.

в) Кумышо вич премий—соревнований Комитетын грамотаже да спортивный инвентарым налашлан 3.000 тенге окса дене.

г) Нылымыше лу премий—соревнований Комитетын грамотаже.

Соревнованийыште верым налше школын руководящий составшым (директорым, учебный часть дене заведующийым да помполитым) индивидуально премироватлашлан:

Первый верлан — 1.500 тенге

Кокымшо верлан — 800 тенге

Кумышо верлан—500 тенге.

Соревнованийыште верым налше школын преподавательско-инструкторский да обслуживающий персоналым индивидуально премироватлашлан:

Первый верлан — 10.000 тенге

Кокымшо верлан — 6.000 тенге

Кумышо верлан — 3.000 тенге.

Тунеммаште отличник-шамычым премироватлаш тылзаш стипендий размер окса дене 40 премий.

5. Соревнованийым руководитлашлан тыгай составан Комитетым создатлаш: ССР Союз Земледелий Наркомын заместительже Васин йолташ (председатель), Митрохин ден Пьянков йолташ-шамыч (ВЛКСМ ЦК), Анисимов йолташ (СССР Наркомземын массовый кадр-шамычым ямдылыме бюро), Валюк йолташ („Комсомольская Правда" газет редакций), Чупеев йолташ („Социалистическое Земледелие" газет редакций), да СССР Наркомзем главный производственный управленийын кадр-шамычым ямдылыме секторжо-шамычын заведующийышт.

Соревнований Комитетлан материал ямдылышашым ВЛКСМ ЦК-ын крестьянский молодежь отделже ден СССР Наркомземын массовый кадр-шамычым ямдылыме бюрожлан возлагатлаш.

6. Ял озанлык механизаций школа-шамычын соревнованийышт каен шогымым „Комсомольская Правда", „Социалистическое Земледелие" да областной ден краевой комсомольский газет-шамычын редакцийыштлан эреак освещатлаш предложитлаш.

7. СССР Наркомземын массовый кадр-шамычым ямдылыме бюрон представитлыме „ял озанлык механизаций школа-шамычын 1939 ийыште ВКП(б)-ын XVIII с'езд лўмеш социалистический соревнований эртарыме условий ден порядкым"—утвердитлаш.

8. Соревнованийын итогшым 1940 ий 15 февральлан подводитлаш.

ВЛКСМ ЦК секретарь—**Н. А. МИХАЙЛОВ.**

ССР Союз Земледелий Калык Комиссар—**И. А. БЕНЕДИКТОВ.**

5 февраль 1939 ий. Москва.

Ленин—Сталин партийын XVIII с'ездшым у сеҥымаш-шамыч дене вашлийына

„Кугу какшан" лестранхозын лесорубшо-стахановка Кудрявцева йолташын республикысе чумыр молодежь дек ўжмашыже нерген

ВЛКСМ Маробком бюрон 1939 ийын 15 февральыште лукмо постановленийже

Чодрашке постоянный пашаш лекме, чодра ямдылымаште социалистический соревнованийым возглавитлыме да чодра ямдылыме планым срок деч ончыч темымаш дене ВКП(б)-ын XVIII с'ездшым вашлийме нерген лесоруб-стахановка Кудрявцева йолташын ўжмаш письмажын моткоч кугу политический значенийым ужын отмечатлен, ВЛКСМ ОК бюро республикысе комсомольский организаций-шамычлан предлагатла:

1. 1939 ий 15 февральыште лекше „Марийская правда" газетеш Кудрявцева йолташын опубликоватлыме письмажым ВЛКСМ РК бюрош да комитет ден первичный организаций-шамычын открытый комсомольский собранийлаштышт обсудитлаш, социалистический соревнований шарыме шотышто практический мероприятийым наметитлаш да чодрашке постоянный пашаш эн сай комсомолец-шамычым колтымым обеспечитлаш.

2. ВЛКСМ ОК кўлешлан шотла, чтобы ВЛКСМ-ын кажне членже, кажне самырык чодра пашазе да пашаеҥ XVIII партс'езд лўмеш социалистический соревнованийыш включитлалтше да чодра ямдылыме планым срок деч ончыч темышаш верч да партийын XVIII с'ездшым у производственный подарок-шамыч дене вашлийшаш верч шке ўмбакше обязательствым налже.

3. „Рвезе Коммунист" газетлан комсомолец-шамычын да молодежын шке ўмбакышт налме обязательствыштым шуктымо нерген кумдан освещатлен шогаш предложитлаш.

ВЛКСМ ОК секретарь—**ЩЕРБАКОВ.**

МЫЙЫН ОБЯЗАТЕЛЬСТВЕМ

Партийын XVIII с'ездшым созыватлыме нерген ВКП(б) ЦК-ын решенийжым

буммонтаж пеленсе первичный комсомольский организаций кугу куанымаш дене вашлийын. XVIII партийный с'езд лўмеш комсомолец-шамыч конкретный обязательствым пуэныт. Мый буммонтажыште пашам ыштем, стахановец улам. XVIII партийный с'езд лўмеш тыгай обязательствым пуэнам: II да III буммашина-шамычлан вентиляционный труба-шамычым подводитлымашым срок деч ончыч пытараш. Нормым 200 процентлан темен, шке обязательствем честь дене шуктем.

Стахановец Казаков.

Тунемдыме-шамычым туныктен шукташ

„У илыш", Сталин лўмеш, „Немдеж" да Лужавлак ял совет кöргысö моло колхоз-шамычат (Пектубаево район) ВКП(б)-ын XVIII с'ездшым у производственный йöнталтмаш дене вашлийыт. Нине колхоз-шамыч чодра ямдылыме планым тўрыс темен шукташ, шошо агалан сайын ямдылалт шуаш да партийын XVIII с'ездше лўмеш 1 май пайрем марте тунемдыме ден шагал тунемше-шамычым туныктен лукташ пунчальыч.

Тиде мероприятий-шамычым тўрыснек шуктышашлан, Лужавлак ял советысе чыла учитель, комсомолец, культармеец да ял советын моло активше - шамычат практический пашаш пижыныт.

М. Е. Иванов.

XVIII С'ЕЗД ЛУМЕШ

Марбумкомбинатыште регенераций цехысе содовщик - шамычын нылымше бригадыже XVIII партийный с'езд лўмеш производственный походыш ушнен да тыгай обязательствым налын:

Ужар щелок ыштыме нормым утыж дене темаш, агрегат-шамычым арушто кучаш да аварий деч посна пашам ышташ, химикат-шамычын потеря процентым иземдышаш верч да кўкшö сульфидность верч кучедалаш.

Кызыт мемнан бригада тидым тыла шуктен толеш, ужар щелок ыштыме нормым сменыште 140—150 процентлан темен шога.

Стахановец—**А. УШАЕВ.**

Тезисым лончылат

Шукерте огыл Морко средний школа пеленсе комсомольский организацийыште комсомольский погынымаш эртыш. Тиде погынымаште ВКП(б)-ын XVIII с'ездыште Молотов йолташын ыштышаш докладын тезисшым лончылышт. Тезисым лончылымек комсомолец - шамыч ВКП(б) ын XVIII с'ездшым достойно вашлияшлан обязательствым налыч.

Нуно тыгай обязательствым налыныт: с'езд вашеш социалистический соревнованийым кумдан шараш, тунемме качествым эше кўшкö нöлташ.

А. Степанов.

Марбумкомбинат (ТЭЦ) пеленсе первичный комсомольский организацийын секретарьже И. П. Исаков йолташ.

Пашашке организованно пижыныт

„Марий" колхоз член-шамыч (Сотнур район) шукерте огыл лийше чумыр погынымашешышт большевик-шамыч коммунистический партийын XVIII с'ездше лўмеш социалистический соревнованийыш ушнаш пунчальыч.

ВКП(б)-ын XVIII с'езд почылтмо кечылан 10 мартлан „Марий" колхоз чыла ял озанлык машина-шамычым да инвентарым ремонтироватлен шукташ, верысе да минеральный удобренийым ямдылаш, чыла урлыкашым эрыктен шукташ, тугак тунемдыме ден шагал тунемше-шамычым туныктымашым саемдаш да окса тўлышаш планым тўрыс темаш обязательствым налын. Тиде пашашке „Марий" колхоз член-шамыч организованно пижыныт.

А. Р. Тарасов.

Красноярский школышто безобразий-шамычым пытараш

Красноярский неполный средний школышто (Звенигово район) учебно-воспитательный пашам нимолан йӧрдымын шындыме. Кодшо ийлаште лийме семынак тенат учитель ден ученик-шамыч коклаште ойыркаледымаш да ученик-шамыч коклаште тӱрлӧ травльым ш т ы л м а ш факт уледат. Критика ден самокритикым зажиматлат. Критикым шарыше ученик-шамыч ӱмбаке (Осипов, Данилов, Алешин, Никитин) южо учитель-шамыч могырым (Лобанов, Дмитриев, Окунев, Соловьев, Александров) гонений лийын. Учитель-шамыч коклаште круговая порука ден семейственность факт уло. Чыла тиде действийым теве тыгай факт-шамыч подтвердитлат.

Красноярский неполный средний школышто лийше безобразий ден эн ончычак школ директор Лобановын да тугак моло учитель-шамычын титак пашашт нерген тунемше-шамыч Осипов, Данилов, молат республиканский газетлашке возен шогеныт. Тылеч посна нуным йоҥгылышыштым комсомольский ден ученический погынымашлаштат эре критиковатлен ойленыт. Но тиде Лобановлан да южо учитель-шамычлан келшен огыл. Санденак критикым шарыше да школышто лийше титак пашам тӧрлаташ тыршыше ученик-шамыч ӱмбаке, утларакшым Осипов ден Данилов ӱмбаке гонений лийын. Нуным тӱрлӧ семын школ гыч поктен луктaш тыршеныт. Тидлан чыла семынат шояк материалым погеныт.

Красноярский школышто ученик-шамычлан школын ситыдымашыже нерген газетыш возаш да критиковатлаш йӧршеш запретитленыт. Учебный частьын заведующийже Соловьев „мемнан школ нерген кузӧ дене икте весым шуркедылмаш факт лиеш гын велэ возен кертыда"—манын ойлен. Тылеч посна редакцийла гыч селькор-шамычлан м и й ш е письмам учитель-шамыч почеден пуэныт. Теве Осипов ден Данилов йолташ-шамычлан учитель Дмитриев, Лобанов да молат ятыр письмам почеден пуэныт. Адак учитель-шамыч нерген пырдыж газетыш пурышо материалымат пызырен кийыктеныт. Кодшо тылзыште директор Лобановын школын порядкыжым нарушатлыме нерген пырдыж газетыш материал пурен улмаш. Тидым пален налмеке, учитель Дмитриев „директор нерген возаш кузе ода лӱд, тиде заметкым пурташ ок лий"—манын пырдыж газет редактор Осиповым да редколлегий член Даниловым лӱдыктен, газетыш пуртыктен огыл.

Школ директор Лобанов осоавиахимовский организацийын винтовкыжым да патронжым незаконно кучылтын. Тидын нерген тунемше Осипов комсомольский погынымаште чот критиковатлен. Тыге лиймеке Осипов йолташым Лобанов шке кабинетышкыже ӱжыктен да „ты не имеешь права критиковать учителей"—манын лӱдыктен вурсен.

Учитель Окуневат критика деч пеш чот лӱдеш. Осипов йолташым школа гыч луктын колтышаш верч тудо кертмыже семын тыршен. Осипов ӱмбак тӱрлӧ шояк материалым поген. Тудын йоҥгылышыжым критиковатлыше ученик-шамычым шке занятийыштыже тӱрлӧ семын игылтын. Занятийыште отметкым йӧратыме шот дене шындылын. Кӧ тудын нерген критиковатлен гын, вопрослан сай отвечаен гынат, начар отметкым шынден. Тыгай факт тунемше Никитин ден лийын. Окунев — „мыйын нергенем 6 огыл 60 возеда гынат ом лӱд, а проверятлаш толыт гын, мый тыланда нелэ вопросым пуэмат, те провалитледа"—манын тунемше - шамычым лӱдыктылын.

Осиповын критикыже деч учитель-шамыч—Лобанов, Дмитриев, Соловьев, Александров да Окунев тул деч лӱдмӧ семын лӱдыныт. Сандене нуно тудым кузе гынат школа гыч кораҥдаш тыршеныт да тӱрлӧ причиным кычалыныт. Тудлан пеш шуко поручениймым пуэныт, санденак успеваемостьшо эре волен толын. Тиде гына ситен огыл, Осипов ӱмбаке тӱрлӧ клеветам кышкеныт. Учитель Окунев „Осипов уборщицам кырен"—манын шойышт коштын. Александров—„Осипов кочажын оксам шолыштын"—манын ойлен. Дмитриев—„Осипов тунемаш способный огыл"—манын ученик-шамычлан ойлыштын. Директор Лобанов—„Осипов Ленинско-Сталинский комсомолын XX идалык лӱмеш ыштыме митингым сорватлен, Октябрь пайремлан ямдылалтмаш пашам тормозитлен да елка годым конфектым шолышт кочкын"—манын шойыштын. А учебный часть заведующий Соловьев—„Осипов учебный планым кӱрлеш, ученица Морсткова д е н Мурзаевам тунемма гыч чарен"—манын ойлен.

Чыла тиде кӱшнӧ ончыктымо ложный фактым чумыреныт да Осиповым школа гыч лишитлышашлан 2 тылзе ончычак приказым возен пыштеныт. Директор Лобанов эше шыжымак „Осипов, ты из школы как пробка вылетишь"—манын ойлен. Тыге 26-шо январьыште Осиповым школа гыч луктын колтеныт. Кызыт тулык икшыве 26-шо январь деч в а р а тунемде коштеш.

Красноярский школышто моло безобразий-шамычат лийныт. Учебный часть заведующий Соловьев ученик-шамычлан калык тушман Бубновым моктен ойлен. Тиде факт Соловьевын подозрительный еҥ улмыжо нерген ойла. Учитель-шамыч коклаште коллективный йӱмашат лийын. Тыгай йӱмашым Александров ден Окунев организоватленыт. Йӱмаште директор Лобановат варнен. Такланак огыл Красноярский школышто 300 ученик гыч 135 ученикше „неуспевающий" улыт.

Чыла тиде фактым Звенигово РОНО пален гынат, миритлен илен. РОНО-н старший инструкторжо Егошин январь тылзыште тиде школыш миен да лу кечым илен. Но кӱшнӧ ончыктымо безобразийым ужын огыл. Тиде серьезно пашам Звенигово ВКП(б) райком ден райкомоллан да МАССР Наркомпрослан кызытак терген налын кӱлеш выводым ыштыман.

П. Алипов.

Йошкар-Ола райкомолын пашажым решительно саемдаш

13 февральыште ВЛКСМ Йошкар-Ола райкомын кокымшо внеочередной пленумжо эртаралте. Пленум ВЛКСМ- областной конференцийын решенийжым обсуждатлен.

Пленум Йошкар-Ола районысо комсомольский организацийын пашаштыже шуко ситыдымаш-шамычым тӱжвак лукто. Районный комсомольский организацийыште комсомолец-шамычым да несоюзный молодежым, эн первояк руководящий комсомольский кадрым большевизм дене вооружатлымаш пеш начар кая. Ятыр активист да ВЛКСМ первичный комсомольский секретарь-шамыч але мартенат „ВКП(б) историйын краткий курсым" тунемаш тӱҥалын огытыл. Молотов ден Жданов йолташ-шамычын ыштышаш докладын тезисыштым обсуждатлымаш уке. Тиде паша дене райкомлаштат шукыжым кутырен гына эртарат, тунеммашым организоватлен огытыл. Райкомолын политучеба отделже районный комсомольский конференций эртымекат пашажым перестроитлен огыл.

Кадрым подбиратлымашке ВЛКСМ райком серьезно относитлен огыл. Райкомол аппаратышке морально да бытовой шотышто разложитлалтше Акпаевым, Волковым, Чулковым выдвигатлымыт. Политучеба отделын бывший заведующийже Фурзиков йолташ йӱын велэ коштын. Ятыр первичный комсомольский организацийлаште йӱмаш, хулиганитлымаш, карт ден модмаш факт-шамыч уледат.

Теве „Чодра Марий" колхозышто ВЛКСМ комитет секретарь Чернов ден пырля 8 комсомолец „рошто" годым йӱын коштыныт. Сталин лӱмеш колхозышто комсомолец Тарасов эре йӱеш, 1900 тенге растратым ыштен, перепись годым вашмутым пумаш деч отказатлаш тӧчен. Петропавловский, Нуж'яльский да Ш е к л я н у р с к и й школлаште учебно-воспитательный пашам шалаташ машке шуктеныт. Шеклянурский школышто учитель Яковлев тунемше-шамычым кырен, мыскылен, тӱрлын лӱдыктылын. Йӱмыж годым йоча-шамыч дене кыредал коштын. Тиде школа гычак комсомолка-учительница М а м у т к и н а йӱын коштеш, 38 градусан йӱштӧ годым тунемше йоча-шамычым тувырмелын тӱгӧ поктылын, аракалан кабакыш курыштальктен, тунемше-шамычын тетрадьыштым проверитлаш тунемше-шамычланак пуэден. Тудо ятыр жап годсек половой распущенность дене заниматла.

ВЛКСМ Йошкар-Ола райкомышто орудоватлыше калык тушман Туруев комсомолын пуртымашым лӱмынак тормозитлен шоген. Ятыр сай комсомолец-шамычым „м е х а н и ч е с к и выбывший"—манын списыватлен, ВЛКСМ-ын шуко первичный организацийжым ликвидироватлен. Туруевын вражеский пашажын последствийжым пытарымашке райкомол комсомолец-шамычым кӱлешын мобилизоватлен огыл. ВЛКСМ рядым куштымаш кызытат эркын кая.

Комсомолец - шамычым ВКП(б) р я д ы ш передаватлымашат эркын кая. Кызыт марте 35 комсомолецым партийыш пуртымо, а 15 комсомолец полыш уке дене алят оформитлалтын кертын огытыл.

Шошо агалан ямдылалтмаште южо комсомольский организаций активно ок участвоватле. „Пӱнчер", „13 лет Октября", „Чодра Марий", Фрунзе лӱмеш, „Красный труженик", „9 января" моло колхозлаштат урлыкашым ямдылаш кызыт мартенат тӱҥалын огытыл. Машина-шамычым, инвентарьым ремонтироватлымаш эркын кая.

ВЛКСМ райком XVII районный конференций деч вара пионер пашам, оборонный да физкультура пашам, тугак антирелигиозный пашамат саемдаш тӱҥалын огытыл, санденак районышто черке-шамыч кызыт мартенат пашам ыштат. Южо комсомолец-шамычат черкыш коштыт. Пуялыште ВЛКСМ первичный организаций секретарьже бывший заместительже Васенева шкежак а з а ж ы м креслаш черкыш миен.

Чыла ситыдымаш-шамычым тӱжвак луктын, ВЛКСМ ЦК-ын IV ден VII пленумжо-шамычын решенийыштым, тугак XV-ше областной да XVII районный конференций-шамычын решенийыштым тӱрыс шуктымашке пленум чыла комсомолец-шамычым мобилизоватлаш райкомол деч требоватлен.

М. Соколов.

ШКЕ ШИНЧЫМАШЕМ НӦЛТАШ ТЫРШЕМ

Мый „Красный Волгарь" заводышто (Звенигово район) слесарьлан пашам ыштем. Паша нормым эре утыж дене темен шогем. Производственный планым кажне декадыште 130—140 процент марте темен толам. Кызыт стахановец улам.

Шукерте огыл ме шкенан цехыште Молотов ден Жданов йолташ - шамычын ВКП(б)-ын XVIII с'ездыште ыштышаш доклад т е з и с ы ш т ы м да бумстроевец-шамычын обсуждатлышна. Тидын мӧҥгӧ кажне пашазе ВКП(б)-ын XVIII с'ездшым у производственный показатель дене вашлияш обязательствым пуышт.

Кызыт мые вечерный неполный средний школышто 6-й группышто тунемам. Шке образованием нӧлташ верч уло вием дене тыршем. ВКП(б)-ын XVIII с'ездшым тыгай показатель дене вашлияш обязательствым налынам: эн ончычак производственный паша нормым 200 процент деч шагал огыл темен толаш. Шкемын образованием нӧлтымӧ шотышто, тенийсе тунемме ийыште 6-й группым велэ огыл, а 7 группым тунем лекташ да шыжым средний учебный заведенийыш пурен керташ. Мый тидым ыштен шуктем да тиде мыйын партийыш XVIII с'ездлан эн шерганан подаркем лиеш. Кызыт мыйын успеваемостьем сай, кажне предмет дене „отлично" да „хорошо" отметкым налынам, лачак русский язык дене гына почеш кодмашем уло. Садланак пытартыш жапыште тиде предметлан утларак обращатлем.

Шке ӱмбакем налме обязательствым шукташ мыланем комсомолец Ченакол да Сахаров йолташ-шамыч полшат. Нуно шкешт кӱкшӧ грамотан пашазе улыт, санденак уло энергийышт дене мыйын шинчымашем нӧлталшаш верч полшат.

Пашам ыштыме ден вечерний школышто тунемме деч посна мый эре газетым да журналым лудам. Газет ден журналат мыйын шинчымашем нӧлталаш полшат.

Слесарь - комсомолец
НЕФЕДОВ А. В.

Йошкар Армий кечылан подарка-шамыч

Коклала неполный средний школын коллективше (Шернур район) Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотын 21-ше идалыкшылан вияш ямдылалтеш. Пайрем эртараш комиссийым ойрымо, тиде комиссий планым ыштен. Хор кружок пайрем кечылан „Песня о Щорсе", „Песня о Ворошилове", „Песня о тачанке", „Красноармейская" да моло тӱрлӧ муро - шамычым ямдыла. Тыгак ПВХО кружок 10 еҥым, физкультурный кружок 15 еҥым да осоавиахимовский организаций 20 еҥым оборонный значок- шамычлан нормым сдатлаш ямдылат.

И. Иванов.

* * *

Ме, Чирке средний школышто тунемше - шамыч (Пектубаево район) Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотын XXI ий темме кечылан художественный выступленийым ямдылена. Кызыт „18 ий" лӱман пьесым да почеламутым ямдылена. Тыгак плакат, лозунг-шамычым возена.

А. Фролов.

* * *

Куквур средний школышто (Шернур район) тунемше ден преподавательский состав Йошкар Армийын XXI идалыкшылан подаркым ямдылат. Школышто ПВХО кружок пашам сайын ышта. Тиде кружок 60 еҥым ПВХО значоклан нормо сдатлаш ямдыла. Тиде кружокым учительница Шабалина йолташ сай вуйлата. Тыгак ГСО значоклан нормым сдатлашат 20 еҥ ямдылалтыт. Драмкружок постановкым ямдыла.

В. Аппаков.

Шахматно-шашечный турнир эртаралте

Шукерте огыл Йошкар-Ола педучилищыште шахматно - шашечный турнир эртаралте. Турнирыште шахмат да шашке дене эн сайын модшо 18 тунемше участвоватленыт.

Шахмат ден первый верым III классыште тунемше Чеконаков Сергей, кокымшо верым Ефимов налын. Шашке дене первый верым Смирнов налын.

Профком ден дирекций турнирыште ончыл верым лекше-шамычым шерге подарка дене пӧлеклен.

И. Литвин.

* * *

У-Тор'ял. „Чобык" колхозысо молодежь да тӱҥалтыш школышто тунемше-шамыч шахматный турнирым эртарышт. Турнирыште первый да кокымшо верыш И. Булыгин ден А. Булыгин йолташ-шамыч лектыныт.

Ал. М.

Лыжный прогулка гыч пӧртылыт. Пурла гыч шолашке: Дубовая станций Н.С.Ш-те тунемше М. Моторина, А. Кутунина, Козмодемьянский средний школын 8 классыште тунемше Е. Митькина йолташ-шамыч.

КАПИТАЛИСТИЧЕСКИЙ ЭЛЛАШТЕ

Лондонысо банк-шамыч испанский мятежник-шамычлан кредитым пуат

Английский финансовый круглашге ойлыштмо почеш, шолдра английский банк-шамыч испанский мятежник-шамычын сеҥен налме территорийыште улшо торгово - промышленный компаний-шамычлан икмыняр миллион фунт стерлингов кредитым пуэныт.

Монгольский солдат-шамычын восстанийышт

Шукерте огыл Линхешге (Суйюань провинций) японец-шамыч ваштареш 500 еҥан монгольский отряд восстатлен. Восстатлыше-шамыч 8 японский офицерым пуштыныт да китайский правительство могырыш вонченыт.

Испанийыште интервент ден мятежник-шамыч войскан югышкыла каймыже

Английский „Дейли телеграф энд Морнинг пост" газетын Сарагоссысо (Испанийын северыштыже) специальный корреспондентше тыге увертара: теҥгече тудо Барселона гыч Сарагоссыш кайме корнышто войскан кугу отрядше-шамычым ужын. Войска Каталония гыч югышкыла каен. Корно дене нелэ, средний да куштылго артиллерийын кужу колонныжо - шамыч каеныт.

Корреспондентын возымыжо почеш, войскан кусныме цельже, очыни, Мадридский фронтышто мятежник-шамычын выступатлаш ямдылалтмышт дене кылдалтын.

Республиканский правительствын чыла членже Мадридыш толын шуын

Эспань агентствылан Мадрид гыч передаватлыме почеш, юстиций министр Гонсалес Пенья ден калык просвещений министр Сегундо Бланко теҥгече кечывал деч вара Мадридыш толын шуыныт. Тыге, ынде республиканский правительствын чыла членже Мадридыш погынен.

Английысе труд национальный советын протестше

Рейтер агентствын увертарымыже почеш, Английысе труд национальный совет генерал Франком английский правительствын признатлаш шонымыжо ваштареш решительный протестым каласен.

КӰЧЫК УВЕР-ШАМЫЧ

Сотнур. „Ужара" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште улшо комсомолец - шамыч чыланат оборонный значокан лияш тыршат. Кызыт 24 комсомолец ГСО значоклан нормым сдатленыт. Тиде значоклан нормо сдатлымаш пашам комсомолка Наумова йолташ сайын организоватлен.

В. Тарасов.

* * *

Шернур. „1 март" колхозышто агротехкружокым организоватлыме. Кружокым учитель К. Я. Чемеков йолташ вуйлата. Занятий жапыште эртаралтеш.

К. Смородинов.

* * *

Сотнур „У ял" колхоз пелен драмкружокым организоватлыме. Кружок колхозник-шамычлан „Салика", „Пиалан илыш" да моло пьес - шамычымат шынден ончыктен. Колхозник - шамыч постановкым ончаш куанен коштыт.

Е. Николаев.

* * *

Ронго. Руя-сола неполный средний школышто литературный кружокым организоватлыме. Тиде кружокым учитель Ф. Соколов вуйлата. Кружокышто занятий интересный эрта. Занятий годым современный писатель М. Горький, Н. Островский, А. Толстой да моло - шамычын книгаштым прорабатыватлат.

Тыгак тиде школышто русский язык тунемме кружокым организоватлыме. Кружокын занятийже тылзылан кум гана лиеш. Русский язык тунемме кружокым учительница А. П. Гребнева йолташ вуйлата.

С. Исаков.

Юнкор серыш почеш

СССР СНК-ын, ВКП(б) ЦК-ын да ВЦСПС-ын трудовой дисциплиным упорядочитлыме нерген лукмо пунчалыштым У-Тор'ял РОНО наруштала. Кузнецовский неполный средний школын завучшо Г. М. Гребнев 16 январьыште прогулым ыштен, Руйский начальный школышто туныктышо А. Абрамов 3 кече пашашке лектын огыл манын П. Н. Веденкин юнкор редакцийыш увертарен ыле. Тергыме почеш материал чын лектын.

МАССР Наркомпрос тыге увертара: Г. М. Гребневым 30 январьыште, А. Абрамовым 5 февральыште паша гыч корандыме улыт.

„КОЛЫШТСА РВ—61 ШОЙЫШТЕШ!"

Мый радиом колышташ путырак йӧратем. Мом колыштмем еҥлан ойлашат пеш куанем. Садлан таче Йошкар-Оласе РВ-61 радиостанцо нерген изиш ойлынем.

Ожно радио нерген кӧ шонен. А кызыт чыла вере радио шергылтеш. Олаште веле огыл ялыштат, чодраштат радио мутлана. Мемнан элын луклаштыжат шемер калык шкенжын йылмыже дене беседым, художественный литература передачым, музыкым колыштеш. Марийский республикын столицыштыжат—Йошкар-Олаште РВ—61 радиостанций уло. Тиде мемнан илышын пеледмыже!

Радиостанций эрденат, кастенат ойла. „Колыштса, Йошкар-Ола РВ—61 радиостанций ойла!" —манме годым, мый эре репродуктор воктенак улам. Пылшым гына шогалтен колыштам. 8-ше февральыштат тыгак лие.

Кечывал деч вара ныл шагатлан радиостанций ойлаш тӱҥале. Мый вигак воктенем йомаклен шинчыше йолташемым шыпландараш пижым. Колыштына.

Пытартышлан дикторын йӱкшӧ вик пылшыш логале: „Внимание! Говорит Йошкар-Ола, радиостанция РВ—61. Начинаем музыкальную передачу. Передаем концерт из произведений молодого композитора Смирнова Кузьмы Алексеевича, выступление самодеятельного хора и шумового оркестра культбригады"... шоктыш. Умбакыже куанымем дене шӱмем утларак чӱчкыдын кыраш тӱҥале. О-о! Смирновын возымо произведений гыч концертым колыштына—маньым. А йолташем адак шканже мура—але теҥгече веле передаватлышт! — ындыже уке дыр,—шокта.

Ай-ай, сылнын тӱҥальыч. „Калинушка". А тидыжым теҥгече шоктен огыл ыле,—йолташем манеш,—чынак сылне мурым возен. „Уж ты сад", „Вдоль по Питерской", „Калинка"...

Мо тыгай! Шойыштеш! Тидыже вет Смирновын огыл, чыла русский калык муро! — манын йолташем чытен кертде кычкырале.

Ик минутлан радио шыпланыш. Адак тӱҥале: „Казачек", „Полька", молат.

Вот кузе улмаш!—йолташем ойла.—Концерт из произведений талантливого марийского композитора Смирнова Кузьмы Алексеевича. Очень приятно!

Йолташем молымат ятыр ойлыш. Тудо „РВ—61 ойла" олмеш, „шойыштеш" манме ойымат пурташ темлыш. Но тудо воштылтыш шот дене. А факт фактак лийын кодеш. Мемнан кутырыма гыч адак ик кок фактым ончыктена. 5-ше февральыште пионер ден школьник-шамычлан концертым передаватлышт. Тунам радио колыштшо-шамычлан „Мемлекет" почеламутын авторжо Баку манын ӱшандараш тӧчышт. А мемнан тыгай поэтна уке. Баку ола гына уло. А „Мемлекет" почеламутым ола огыл, Бану лӱман еҥ серен. Тидым иктышлен налмек, чылажат шойыштмаш гына лиеш. Тиде французский драматург Шильерын геройжо Скапен дечат мастар лиймаш!

Тиддеч посна „последний известий" передаватлымаштат ятыр вишкыде да обработатлен шуктыдымо материал-шамычым колаш лиеш. 9-ше февральыште ик материалыштак горкомын семинарым эртармыже гыч тӱҥальыч да Йошкар-Ола район „Красный труженик" колхоз пеленсе осоавиахимовский организацийышкат шуыч. Тыге эре гаяк иктым кошартыде, весым тӱҥалыт.

Молан тыге лиеда. Тиде вопрослан вик каласаш кӱлеш. Редактор-шамыч ответственностьым огыт чувствоватле. А радиокомитет председатель Иванов ден политредактор Осокин йолташ-шамыч материалым сай ончен лекде, подписатлен колтат.

М. Большаков.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—109. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.